

SKEMA E GRANTEVE PËR ENERGJI TË PASTËR

Udhëzues informues për Masën 2: Mbështetje për masat e efijencës së energjisë në ndërtesat e bizneseve

KIESA, Ministria e Ekonomisë dhe LuxDev

AUTORITETI KONTRAKTUES:

**Agjencia e Luksemburgut për Bashkëpunim Zhvillimor
(LuxDev)**

AUTORITETI ZBATUES:

**Agjencia për Investime dhe Përkrahjen e Ndërmarrjeve në
Kosovë (KIESA)**

Tabela e përmbajtjes:

HYRJE: SKEMA E GRANTEVE PËR ENERGJI TË PASTËR.....	3
MASA 2: MBËSHTETJE PËR MASAT E EFIÇIENCËS SË ENERGJISË NË NDËRTESAT E BIZNESEVE.....	4
1.1. Si të aplikoni	6
1.2. Dokumentet e kërkuara	6
1.3. Auditorët e Energjisë.....	7
1.4. Verifikimi i punimeve të realizuara.....	7
2. RREGULLAT DHE KUSHTET E PËRGJITHSHME	8
2.1. Shpenzimet e pranueshme dhe kushtet e pagesave	8
2.2. Kriteret për vlerësim	8

HYRJE: SKEMA E GRANTEVE PËR ENERGJI TË PASTËR

Skema e Grantëve për Energji të Pastër ka një buxhet prej **€1,000,000** dhe synon të mbështesë të gjitha Ndërmarrjet Mikro, të Vogla dhe të Mesme (NMVM¹) dhe bizneset e mëdha që kanë hyrë në tregun e liberalizuar të energjisë elektrike me aktivitete parësore ose dytësore në prodhim dhe përpunim. Skema bashkëfinancon investime që përmirësojnë performancën energjetike dhe ulin kostot e energjisë elektrike përmes: (i) gjenerimit të energjisë së ripërtëritshme (sistemet solare fotovoltaike dhe termike), (ii) ruajtjes të energjisë elektrike nga sistemet solare fotovoltaike përmes baterive, (iii) masave të efikasitetit të energjisë në ndërtesat e bizneseve, dhe (iv) pajisjeve që ulin konsumin e energjisë në linjat e prodhimit.

Fokus i veçantë do t'u jepet ndërmarrjeve më të prekura nga tregu i hapur i energjisë elektrike, projektet e të cilave synojnë të rrisin efikasitetin e energjisë dhe përdorimin e energjisë së ripërtëritshme.

Përmes financimit të këtyre investimeve, skema synon të stimulojë angazhimin e sektorit privat në tranzicionin energjetik të Kosovës duke përdorur teknologji të qëndrueshme të prodhimit, duke rritur efikasitetin e energjisë dhe duke ulur kostot operative².

Skema e Grantëve për Energji të Pastër zbatohet përmes tri thirrjeve të veçanta publike, të cilat përfshijnë masat e mëposhtme:

- **Masa 1:** Mbështetje për sistemet e energjisë solare dhe sistemet e baterive për ruajtjen e energjisë elektrike.
- **Masa 2:** Mbështetje për masat e efikasitetit të energjisë në ndërtesat e bizneseve.
- **Masa 3:** Mbështetje për pajisjet që ulin konsumin e energjisë në linjat e prodhimit.

Aplikuesit mund të aplikojnë për secilën nga tri Masat (Masa 1, 2 ose 3) individualisht, me një mbështetje maksimale deri në **20,000 €** për secilën Masë të vetme. Masa 1 dhe 2 mund të kombinohen secila me Masën 3, por në këtë rast mbështetja totale nuk mund të kalojë vlerën prej **25,000 EUR**. Megjithatë, përfituesit nuk mund të përfitojnë njëkohësisht nga Masa 1 dhe Masa 2. Informatat në lidhje me shumën e grantëve të ndara për secilën prej masave gjenden në Tabelën 1.

Tabela 1: Masat e mbështetura dhe shumën e grantëve të ndara për secilën prej masave

Skema e Grantëve për Energji të Pastër	Vlera maksimale e grantit	Financuar nga granti	Informata shtesë
Masa 1: Mbështetje për sistemet e energjisë solare dhe sistemet e baterive për ruajtjen e energjisë elektrike.	€ 20,000	Energji solare (FV): 100 €/kWp Bateri për ruajtje të energjisë: 130 €/kW Sistemi solar termik: 40% e investimit total (deri në 300 €/m ² të sipërfaqes me panele solare)	Mund të kombinohet me Masën 3. Mbështetja maksimale për masat e kombinuara: € 25,000.
Masa 2: Mbështetje për masat e efikasitetit të energjisë në ndërtesat e bizneseve.	€ 20,000	30% e shumës totale të investimit	Mund të kombinohet me Masën 3. Mbështetja maksimale për masat e kombinuara: € 25,000.
Masa 3: Mbështetje për pajisjet që ulin konsumin e energjisë në linjat e prodhimit.	€ 20,000	70% e vlerës së pajisjes dhe deri në 65 €/kW.	Mund të kombinohet me Masën 1 ose 2. Mbështetja maksimale për masat e kombinuara: 25.000€.

¹ Bazuar në Ligjin Nr. 04/L-220.

² Përfituesit e skemës së grantëve do të përfitojnë edhe nga trajnime dhe mbështetje teknike që ndihmojnë në përdorimin më efikas të energjisë dhe në zhvillimin e praktikave të qëndrueshme. Këto shërbime kanë për qëllim t'i pajisin ata me njohuri praktike për të zbatuar masa të efikasitetit të energjisë së ripërtëritshme në mënyrë të qëndrueshme.

MASA 2: MBËSHTETJE PËR MASAT E EFIÇIENCËS SË ENERGJISË NË NDËRTE SAT E BIZNESEVE

Masa 2 e Skemës së Granteve të Energjisë së Pastër mbështet investimet në zbatimin e masave të efiçencës së energjisë në ndërtesat e bizneseve.

Masat e Efiçencës së Energjisë përfshijnë masat në mbështjellësin e jashtëm të ndërtesës, specifikuat:

- a) Termoizolim in e mureve të jashtme,
- b) Termoizolim in e kulmit,dhe
- c) Ndërrim in e dritareve dhe dÿerve të jashtme.

Specifikimi i pozicioneve për masat e efiçencës së energjisë dhe vlera e çmimit njësi janë dhënë në Shtojcën 1. Subvencionohet 30% e kostos së investimit, e kufizuar në shumën maksimale prej 20,000 €³, për zbatimin e masave të efiçencës së energjisë. Shuma e subvencionimit varet nga paramasa dhe parallogaria e aprovuar nga Komisioni Vlerësues, për masat të cilat paraprakisht auditori i energjisë i ka konfirmuar në raportin e auditimit të detajuar të energjisë⁴.

Aplikuesit që kualifikohen: Për t'u kualifikuar për grantin, aplikuesit duhet të plotësojnë të gjitha **kushtet në vijim**:

- i. Të jenë ndërmarrje prodhuese ose përpunuese të sektorit privat, të regjistruara më 1 janar 2024 ose më herët, në përputhje me legjislacionin në fuqi në Republikën e Kosovës.
- ii. Aktiviteti i tyre duhet të jetë parësor ose dytësor në prodhim apo përpunim (jo kompani tregtare ose ofruese shërbimesh).
- iii. Të gjitha ndërmarrjet mikro, të vogla, të mesme dhe të mëdha kualifikohen për aplikim, për aq kohë sa janë prodhuese ose përpunuese.
- iv. Kompanitë e prodhimit/përpunimit që nuk furnizohen më nga tarifa e rregulluar e energjisë elektrike janë gjithashtu të kualifikuara për këtë thirrje.

Shuma maksimale e grantit të alokuar për Masën 2 është **20,000 €**. Aplikantët mund të kombinojnë Masën 2 me Masën 3, por shuma maksimale e grantit nuk mund të kalojë **25,000 €**. Granti i dedikohet vetëm aktiviteteve prodhuese/përpunuese.

³ Pavarësisht përqindjes 30%, vlera maksimale e subvencionit është 20,000 €. Shuma individuale e subvencionit llogaritet në bazë të sasive të verifikuara (nga kompania verifikuese) dhe kostove aktuale të bëra/paguara sipas faturës së detajuar dhe të paguar përmes transfertës bankare, duke mos tejkaluar çmimin e njërive referente të përcaktuara në këtë thirrje.

⁴ Paramasa/parallogaria (PP) përfshinë çmimin për njësi për çdo masë të propozuar të Efiçencës së Energjisë. Çmimet referente përfaqësojnë koston për njësi që përfshijnë: materialet, instalimin/montimin, zëvendësimin, logistikën dhe çdo punë tjetër të ndërlidhur me finalizimin dhe funksionalizimin e masave. Fatura e detajuar duhet të jetë gjithëpërfshirëse dhe të përshkruajë në mënyrë eksplicite çmimin për njësi të materialeve, sasinë, koston e punës dhe shpenzimet logjistike siç specifikohet në PP.

Tabela 2 jep detaje mbi shumat maksimale të granteve për Masën 2.

Tabela 2: Shumat maksimale të grantit për Masën 2.

MASA 2	PËRSHKRIM	SHPËRNDARJA MAKSIMALE GRANTIT	KËRKESAT
a) Termoizolimi i mureve të jashtme, b) Termoizolimi i kulmit, c) Ndërrimi i dritareve dhe dyerve të jashtme.	Për të përmirësuar eficiencën e energjisë në ndërtesat e bizneseve.	30% e shumës totale të investimit dhe deri në 20,000 €.	Aplikanti mund të aplikojë vetëm për një ndërtesë biznesi. Gjendja e ndërtesës: ○ Për aplikim në të gjitha masat e EE: Ndërtesa nuk duhet të ketë izolim termik ekzistues në muret e jashtme, kulm, si dhe dyer dhe dritare të vjetra dhe/apo koeficiente ○ Për aplikim në masa të përzgjedhura specifike (p.sh. ndërrim dritaresh, dyersh, izolim kulmi): ndërtesa duhet të ketë izolim ekzistues në muret e jashtme, dhe vlera e koeficientit të transmetueshmërisë termike (U) e llogaritur për murin e jashtëm duhet të jetë më e vogël se 0.35 W/m ² K ⁵ .

⁵ Kusht i detyrueshëm për masa të përzgjedhura: Izolimi termik i mureve të jashtme me vlerë $U < 0.35 \text{ W/m}^2\text{K}$ është kriter bazë dhe i domosdoshëm. Nëse nuk plotësohet ky kusht, masat e tjera të EE nuk do të aprovohen.

1.1. Si të aplikoni

Procesi i aplikimit është i ndarë në dy (2) faza:

Faza 1: Parakualifikimi

1. Aplikacionet dorëzohen online përmes platformës e-Kosova duke bashkëngjitur të gjitha dokumentet së bashku me Raportin⁶ e auditimit të thjeshtë të energjisë të hartuar pas datës së shpalljes. (seksioni 2.2: Dokumentet e kërkuara – Faza 1).
2. Komisioni i Vlerësimit verifikon dokumentet dhe zbaton kriteret e vlerësimit me pikë (seksioni 3.2).
3. Aplikuesit njoftohen për rezultatet e vlerësimit përmes platformës e-Kosova.
4. Lista e aplikuesve që janë vlerësuar me më së shumti pikë dhe janë parakualifikuar për grant publikohet në faqen e internetit të KIESA-s.
5. Aplikuesit e parakualifikuar nënshkruajnë kontratën për grant.
6. Aplikuesi i parakualifikuar mund të zgjedhë nëse dëshiron të pranojë një pagesë të pjesshme paraprake nga granti, ose të marrë rimbursimin e plotë pas fazës së dytë (seksioni 3.1: Shpenzimet e pranueshme dhe kushtet e pagesave).

Faza 2: Disbursimi final për aplikuesit e parakualifikuar

1. Pas nënshkrimit të kontratës së grantit, aplikuesi duhet të angazhojë një kompani për zbatimin e masave të EE, bazuar në paramasë dhe paralogari të bashkëngjitur me raportin e auditimit të thjeshtë të energjisë. Në këtë fazë kërkohet gjithashtu edhe marrja e lejes ndërtimore apo pëlqimit komunal për renovim.
2. Pas përfundimit të punimeve, të gjitha dokumentet e kërkuara të Fazës 2 dorëzohen në MINT për komisionin monitorues.
3. Kompania verifikuese angazhohet nga LuxDev, për të inspektuar nëse pas kryerjes së punimeve nga përfituesit, masat janë realizuar⁷ sipas kriterëve të thirrjes dhe sipas paramasës dhe paralogarisë së bashkëngjitur me raportin e auditimit të thjeshtë të energjisë.
4. Komisioni i Monitorimit shqyrton dokumentacionet e bashkëngjitura dhe njofton aplikantët për rezultatet brenda afateve zyrtare.
5. Pagesa përfundimtare transferohet vetëm pasi të jenë dorëzuar dhe shqyrtuar të gjitha dokumentet e kërkuara.

1.2. Dokumentet e kërkuara

Përveç dokumenteve që do të kërkohen për aplikim sipas Udhëzimit Administrativ 01/2018 dhe që do të bëhen publike në Thirrjen Zyrtare, bizneset mund të fillojnë përgatitjen paraprake të dokumenteve të listuara më poshtë. Këto dokumente do t'ju ndihmojnë të përshpejtoni aplikimin tuaj kur thirrja të hapet.

1. Dëshmi se ndërtesa ka leje ndërtimore, certifikatë legalizimi, ose certifikatë përdorimi.
2. Dëshmi mbi pronësinë apo të drejtën e përdorimit të ndërtesës: Fletë poseduese ose certifikatë pronësie, ose kontratë qiraje afatgjatë (minimum 7 vjet) e noterizuar.
3. Konsumi total i energjisë elektrike 2024 (EUR dhe kWh) (dokument nga furnizuesi KESCO ose furnizues të tjerë).

⁶ Raporti i thjeshtë i auditimit duhet të përfshijë përshkrimin e gjendjes ekzistuese, masat e rekomanduara, kalkulimin e kursimit të energjisë para dhe pas zbatimit, si dhe paramasën dhe paralogarinë me koston e vlerësuar për secilën masë.

⁷ Në rast se kompania verifikuese dëshmon se aplikuesi nuk i ka zbatuar masat sipas kushteve të kësaj thirrjeje, LuxDev rezervon të drejtën e anulimit të disbursimit edhe pas nënshkrimit të kontratës për grant.

1.3. Auditorët e Energjisë

Aplikuesi mund të zgjedhë një auditor të energjisë nga lista ekzistuese e publikuar e auditorëve në faqen e internetit të Ministrisë së Ekonomisë dhe në FKEE:

ME - <https://me.rks-gov.net/energja/>

FKEE - <https://fkee-rks.net/download/lista-e-auditoreve-te-certifikuar-te-energji-se-divizioni-per-eficience-te-energji-se-2024/>

Raporti i auditimit të energjisë në formë elektronike mund të shkarkohet nga uebfaqja e KIESA. Auditori i certifikuar i energjisë duhet të kryejë inspektimin e ndërtesës për të cilën aplikon biznesi për të analizuar gjendjen ekzistuese dhe duhet të ofrojë rekomandime për aplikimin e masave të nevojshme të eficiencës së energjisë.

Auditori duhet të kryej shërbimet në përputhje me dispozitat e Ligjit Nr. 06/L-011 për Parandalimin e Konfliktit të Interesit në Ushtrimin e Funkcionit Publik. Në kuadër të këtij projekti, auditori i energjisë që ka qenë i përfshirë në hartimin e raportit të thjeshtë të energjisë gjatë fazës së aplikimit nuk lejohet të kryejë verifikimin e zbatimit të masave të EE në ndërtesat për të cilat ka realizuar auditimin. Shpenzimet e auditimit merren përsipër nga vet aplikuesi dhe nuk kompensohen nga granti.

1.4. Verifikimi i punimeve të realizuara

LuxDev do të kontrakttojë kompani konsulente për të verifikuar nëse aplikuesi ka përfunduar të gjitha masat e eficiencës së energjisë sipas kriterëve të thirrjes dhe ka përdorur sasitë dhe materialet e dhura së bashku me çmimet referuese.

Kompania do të hartojë një raport verifikimi, i cili i dorëzohet Komisionit për të konfirmuar përputhjen e plotë të masave dhe për të rekomanduar disbursimin e grantit. Ky raport do të përcaktojë nëse zbatimi i masave është bërë në formë të pranueshme për disbursim.

Raporti përveç analizës teknike që përfshin inspektimin në terren për të verifikuar nëse sasitë e masave të zbatuara (metrat katrorë të secilit pozicion⁸) janë sipas kriterëve të specifikuar në thirrje, paramasës e parallogarisë dhe raportit të auditimit të thjeshtë të energjisë, do të përfshijë edhe analizën e dokumenteve financiare-faturave dhe transfereve bankare. Në bazë të kësaj analize teknike dhe financiare, përgatitet rekomandimi përfundimtar që i dorëzohet LuxDev për aprovimin e disbursimit të subvencionit.

Metodologjia e inspektimit të zbatimit të masave EE është si vijon:

- Matjet gjatësore duhet të bëhen me metër laserik ose/dhe me shirit metër.
- Matjet e trashësisë së shtresës izoluese duhet të bëhen me penetrim/shpim me shufër metalike të shkallëzuar në njësi matëse centimetër.
- Verifikimi i dritareve duhet të bëhet me matjen e trashësisë së profilit me nonius ose shirit-metër, ndërsa xhamosja në formë vizuale. Vendosija e shtresës low-e duhet inspektuar me pajisjen verifikuese adekuate.

Si përfundim, skicat e matjeve i prezantohen përfituesit. Nëse përfituesi pajtohet me rezultatet, skicat duhet të nënshkruhen nga ai. Komisioni kryen vlerësimin e realizimit të masave dhe shqyrtimin e dokumenteve financiare. Vetëm pas këtij procesi kryhet pagesa e subvencionit.

⁸ Aplikuesi nuk do të rimburohet nëse ka realizuar një pozicion mirëpo nuk ka përmbushur kriteret minimale të përcaktuara në këtë thirrje.

2. RREGULLAT DHE KUSHTET E PËRGJITHSHME

2.1. Shpenzimet e pranueshme dhe kushtet e pagesave

Shpenzimet e pranueshme janë vetëm ato shpenzime të kryera, të certifikuara me fatura të rregullta dhe transaksione bankare. Të gjitha shpenzimet duhet të jenë në përputhje me rregullat e përcaktuara nga kjo thirrje. Vetëm 'shpenzimet e pranueshme' mund të merren parasysh për grantin. Kostot e pranueshme duhet të bazohen në shpenzimet faktike të parashikuara në propozimin e projektit dhe dokumentet mbështetëse.

Shuma e subvencionit llogaritet bazuar në sasi të dhe kostot aktuale të verifikuara nga kompania verifikuese, ashtu siç parashikohet në faturën e detajuar dhe do të paguhet përmes transfertës bankare. Kjo shumë nuk do të tejkalojë çmimet referente për njësi për pozicione të vendosura në kuadër të kësaj thirrje si dhe tavanin e vendosur të subvencionit 20,000€.

Aplikuesit kanë dy mundësi për të marrë fondet e grantit:

Opsioni 1: Rimbursimi i plotë pas verifikimit përfundimtar

- Përfituesi merr shumën e plotë të grantit, pas përfundimit të verifikimit përfundimtar.

Opsioni 2: Pagesa e paradhënies

- Aplikuesit mund të kërkojnë një paradhënie prej 50% të vlerës së grantit pas nënshkrimit të marrëveshjes (pas përfundimit me sukses të Fazës 1).
- Kushtet për pagesën e paradhënies: Për të marrë një pagesë paradhënieje, përfituesi është i obliguar të sjellë një Garanci të vlefshme për 50% të grantit, të lëshuar nga një Institucion Financiar i Regjistruar (RFI), i licencuar nga Banka Qendrore e Kosovës (BQK).
- Shuma e mbetur prej 50% paguhet pas dorëzimit dhe miratimit të plotë të dokumentacionit sipas kërkesave të Fazës 2.

2.2. Kriteret për vlerësim

Përfitues do të jenë ato biznese që janë renditur me pikët më të larta nga komisioni, në varësi të kufijve buxhetor. Vetëm lista e bizneseve përfituese të përzgjedhura do të publikohet në faqen e internetit të KIESA (<https://kiesa.rks-gov.net/page.aspx?id=1,134>).

Para se të zbatohen kriteret e vlerësimit me pikë, të përcaktuara në tabelën më poshtë, të gjitha aplikimet do t'i nënshtrohen fillimisht një shqyrtimi paraprak në Fazën 1. Ky shqyrtim do të verifikojë nëse dokumentet janë dorëzuar në përputhje me kërkesat e përcaktuara në thirrjen publike për masën/masat e përzgjedhura. Aplikimet që nuk i plotësojnë këto kërkesa nuk do të kalojnë në fazën e vlerësimit me pikë.

Aplikimet që plotësojnë kërkesat e Fazës 1 do të vlerësohen dhe do të jepen pikët bazuar në kriteret e ponderuara të përshkruara më poshtë. Renditja përfundimtare do të përcaktohet në bazë të pikëve të përgjithshme të vlerësuara.

Vetëm aplikuesit që përzgjidhen pas procesit të vlerësimit me pikë do të vazhdojnë në Fazën 2. Në Fazën 2, përfituesit duhet të dorëzojnë të gjithë dokumentacionin e kërkuar siç përcaktohet në Thirrje dhe në kontratë. Komisioni do të verifikojë përmbushjen e të gjitha kërkesave para se të bëhen pagesat. Rimbursimi do të realizohet vetëm pasi të jenë verifikuar dhe miratuar të gjitha kriteret dhe dokumentet e Fazës 2.

Tabela 3 Kriteret e vlerësimit [me pikë]

Kategoria	Kriteret	Pikat
1. Ekspozimi ndaj çmimeve të energjisë elektrike të bazuara në treg	Kompania nuk përfiton nga tarifat e rregulluara të energjisë elektrike.	45
2. Intensiteti ⁹ i energjisë (elektrike)	Niveli i intensitetit të energjisë (energjisë elektrike) në operacionet e biznesit	20
3. Ndikimi ¹⁰ i Energjisë (elektrike)	Ndikimi i kostove të energjisë (energjisë elektrike) në performancën e biznesit	20
4. Gjithëpërfshirja	Përfshirja sociale: Kompania: (a) është në pronësi të gruas, bashkëpronës ose udhëhequr (pronësi ose bashkëpronësi), (5 pikë) (b) është në pronësi të pakicës, bashkëpronësi ose udhëheqje, (5 pikë) (c) punëson një numër të konsiderueshëm grash (të paktën 30% të stafit total) (5 pikë)	15

Me rëndësi: Në rast se numri i aplikacioneve që i plotësojnë kushtet tejkalon buxhetin e financimit që është në dispozicion, Autoriteti Kontraktues rezervon të drejtën që të aplikojë kriter shtesë si pjesë të procesit përfundimtar të përzgjedhjes. Ky kriter do të vlerësojë pjesën e fondeve të veta të angazhuara nga aplikuesi në raport me koston totale të investimit, duke u dhënë përparësi propozimeve që demonstrojnë nivele më të larta bashkëfinancimi.

⁹ Ky indikator llogaritet duke pjesëtuar konsumin total vjetor të energjisë elektrike (në kWh) gjatë vitit 2024 me qarkullimin total vjetor të biznesit (në euro) për të njëjtin vit.

¹⁰ Ky indikator llogaritet duke pjesëtuar shpenzimet totale vjetore për energji elektrike (në €) gjatë vitit 2024 me fitimin operativ total vjetor të biznesit (në €) për të njëjtin vit.